

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: RAADSINFORMATIE inzake risico's en lobby beschermd wonen.	
Aanleiding	: Decentralisatie Wmo/AWBZ	
Datum	: 23 april 2015	
Doel	: Toelichting geven op de lobby richting de Tweede Kamer	
Portefeuillehouder	: D. Zandvliet (078) 770 6002	ad.zandvliet@alblasserdam.nl
Primaathouder	: H. Timmerman (078) 770 6105	h.timmerman@alblasserdam.nl

Samenvatting

Er is grote zorg over de toekomst van beschermd wonen in onze regio. Wij hebben ons volop ingezet om ons belang te agenderen bij VNG en VWS. De staatssecretaris heeft op 17 april jl toegezegd de situatie bij de gemeenten te gaan analyseren. Over de uitkomsten vindt begin mei bestuurlijk overleg plaats. Daarop vooruitlopend gaan wij samen met andere nadeelgemeenten en onze zorgaanbieders een lobby inzetten richting de Tweede Kamer. Wij streven ernaar dat het belang van ons nadeel-gemeenten kenbaar wordt gemaakt door de Tweede Kamer fracties in het debat over de decentralisaties op 30 april as.

Inleiding

De colleges van de 12 gemeenten in onze regio maken zich ernstige zorgen over de toekomst van het beschermd wonen. Ondanks eerdere toezegging van VWS dat Beschermd Wonen onverkort vanuit de AWBZ naar de gemeenten zou gaan en dat het ministerie een oplossing zou bieden voor eventuele tekorten, bereiken ons steeds meer signalen op basis waarvan wij verwachten dat het Rijk slechts beperkt zal repareren.

Doelstelling: zorggarantie

Uitgangspunt van de 12 gemeenten is zorggarantie voor cliënten uit het overgangsrecht en nieuwe cliënten in de WMO. Wij zullen er alles aan doen om die zorggarantie te bieden. Zonder extra bijdrage van de staatssecretaris kunnen wij dit echter niet garanderen.

Stand van zaken/de feiten

In tegenstelling tot de berichten in 2013 en 2014 waarin de staatssecretaris van VWS melding maakte van een onverkorte overgang van het Beschermd Wonen vanuit de AWBZ naar de gemeenten, zijn de Drechtsteden/AV-gemeenten in de loop van 2014 geconfronteerd met een tekort van ruim € 4,1 miljoen op Beschermd Wonen, op basis van de toen bekende gegevens. De Rijksbijdrage voor onze regio bedraagt € 24,7 miljoen, terwijl dit € 28,8 miljoen zou moeten zijn bij een onverkorte overgang. Dit tekort is ontstaan door een foutieve verdeling van het macrobudget, op basis van, door Cebeon verzamelde, onvolledige gegevens. Zie bijlage 1 voor een duiding van dit probleem.

Het ministerie van VWS erkent dat deze verdeling op basis van onvolledige informatie heeft plaatsgevonden. Staatssecretaris Van Rijn heeft in december 2014 toegezegd dat:

- Als blijkt dat er sprake is van een macrotekort in de verdeling, de staatssecretaris zijn verantwoordelijkheid neemt in het oplossen van dit tekort;

- Als blijkt dat er sprake is van een verdeelvraagstuk, de staatssecretaris zijn verantwoordelijkheid zal nemen in de herverdeling van middelen onder de gemeenten;
- In de meicirculaire van 2015 (die op 28 mei 2015 verschijnt), deze herverdeling zal worden vastgelegd.

Het probleem is echter groter dan alleen de verdeling op basis van onvolledige informatie. Na de invoering van Beschermd Wonen op 1 januari jongstleden, worden wij met een aantal forse onzekerheden geconfronteerd waaronder de totale omvang Persoonsgebonden Budgetten (PGB's), de totale omvang van de Eigen Bijdragen, en de toestroom van nieuwe cliënten met overgangsrecht die in een eerdere fase niet bekend waren. Dit is een risico waardoor het thans verwachte tekort gedurende het jaar nog kan fluctueren. Zie voor een verdere omschrijving van de onzekerheden bijlage 2.

Kosten en dekking

Rekening houdend met genoemde onzekerheden bedraagt het verwachte tekort op beschermd wonen over 2015 ruim € 4 miljoen. Nu, april 2015, bereiken ons steeds meer signalen op basis waarvan wij verwachten dat het Rijk slechts beperkt zal repareren.

Op 17 april jongstleden heeft de staatssecretaris van WVS (nogmaals) aangegeven dat hij wil meewerken aan een oplossing. Hij laat op zeer korte termijn een uitvraag onder gemeenten doen op basis waarvan een analyse wordt gemaakt. Kort na 1 mei zal de analyse klaar zijn en zal opnieuw bestuurlijk overleg worden georganiseerd.

Communicatie en inclusief beleid

Lobby

In direct contact met het ministerie van WVS en met de VNG hebben we op dit moment alle mogelijkheden benut die er waren om ons belang te agenderen. De toezegging van de staatssecretaris om een nieuwe analyse te maken van de situatie is een stap in de goede richting, maar de tijd dringt. Op 30 april vindt het in het algemeen overleg van de Tweede Kamer het debat plaats over decentralisaties WMO/WLZ. Wij achten het daarom van belang om niet enkel bij WVS en de VNG aan te dringen op een oplossing, maar tegelijkertijd een lobby richting de Tweede Kamer fracties te voeren. Dit doen we gezamenlijk met onze aanbieders Beschermd Wonen en de gemeenten Eindhoven, Zwolle en Bergen op Zoom. Op deze manier streven wij ernaar dat op 30 april het belang van ons nadeel-gemeenten kenbaar wordt gemaakt door de Tweede Kamerfracties. We verzoeken u als raad om deel te nemen aan deze lobby richting de Tweede Kamer fracties. Hiervoor kunt u de kernboodschap benutten die in bijlage 3 is toegevoegd.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

Zodra meer bekend is over de resultaten van de analyse en de toezegging van de staatssecretaris om te komen met een oplossing in de vorm van een eventuele extra bijdrage, zullen wij u nader informeren. Naar verwachting is dit eind mei as. Daarbij zullen wij u ook informeren over de resultaten van onze lobby ten behoeve van het Tweede Kamer debat op 30 april aanstaande.

Bijlagen

Bijlage 1: onvolkomenheden in de landelijke verdeling op basis van uitvraag Cebeon voor regio Drechtsteden Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Bijlage 2: Onzekerheden in het budget Beschermd Wonen voor de Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Bijlage 3: Kernboodschap Beschermd Wonen en Opvang

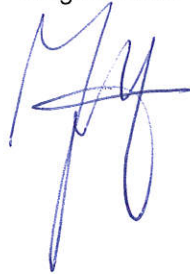
Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'S' or 'G' shape with a loop at the top and a long, sweeping tail.

burgemeester

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'M' or 'H' shape with a horizontal crossbar and a long, sweeping tail.

Bijlage 1. Onvolkomendheden in de Landelijke verdeling obv uitvraag Cebeon voor regio Drechtsteden Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

In het voorjaar van 2014 heeft Cebeon op verzoek van het ministerie in heel Nederland een uitvraag gedaan onder de zorgaanbieders mbt het volume (in aantallen en budget) voor beschermd wonen. Op basis van de informatie die Cebeon uit deze uitvraag heeft verkregen, is een landelijke verdeling gemaakt van het beschikbare budget. Wij constateren aanzienlijke verschillen in de berekening die Cebeon voor onze regio heeft opgesteld enerzijds en de volumes die wij zelf voor onze regio halen uit de informatie van Vektis en de gegevensoverdracht van het Rijk via het CAK.

- Een groot deel van de aanbieders Beschermd Wonen in onze regio is niet meegenomen in de uitvraag van Cebeon. Cebeon heeft haar analyse gemaakt op basis van informatie die vanuit 8 aanbieders afkomstig is. Op dit moment hebben wij echter met 21 aanbieders contracten afgesloten voor cliënten die zij in het kader van het overgangsrecht Beschermd wonen bieden.
- Wij zien grote verschillen in de volumes tussen Cebeon en onze eigen informatie mbt zorgaanbieders die regulier Beschermd Wonen bieden. Het gaat dan om bijvoorbeeld Bouman, Eleos, Leger des Heils, Syndion. Bij elkaar zit hier een verschil van ongeveer € 2,8 miljoen.
- De aanbieders van sectorvreemde zorg zijn in de berekeningen van Cebeon niet meegenomen. Hierdoor ontstaat een verschil van ongeveer € 2 miljoen. Vanuit VWS is vorige week tijdens een bijeenkomst met centrumgemeenten aangegeven dat hiervoor een aanname is gemaakt zonder cijfermatige onderbouwing.
- Een bedrag van ongeveer € 300.000 voor VPT zou zijn meegenomen in de bedragen voor intramurale zorg. Dit is niet te verifiëren op basis van de Cebeon analyse.
- Voor PGB is uitgegaan van de cijfers uit 2012. Op basis van de gegevensoverdracht van het Rijk blijkt dat hier op dit moment een verschil in zit van ongeveer € 2 miljoen ten nadele van de centrumgemeente Dordrecht.
- Voor de extramurale zorg is in de Cebeon analyse uitgegaan van €453.000. Na uitvraag van de centrumgemeente bij zorgaanbieders over de inzet van extramurale zorg is de prognose dat wij bij de huidige aanbieders op een bedrag van € 1.2 miljoen uitkomen. Hierbij is uitgegaan van de tarieven uit 2013. Dit is een verschil van ongeveer € 750.000.

Het bovenstaande baart ons ernstige zorgen. Wij zijn daarom met het ministerie van VWS in gesprek. Tegelijkertijd blijven wij in gesprek met de aanbieders om tot een passende oplossing te komen.

Bijlage 2: Onzekerheden in het budget Beschermd Wonen Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

- Voor Beschermd Wonen wordt over 2015 rekening gehouden met een bedrag van € 1,5 mln aan **Eigen bijdragen**. Dit bedrag is een schatting op basis van gegevens van eind 2014. Vaststelling en inning van de eigen bijdragen Beschermd Wonen wordt door het CAK gedaan. Het CAK zit nog in de aanloopfase voor wat betreft eigen bijdragen Beschermd Wonen en heeft nog geen doorbetalingen aan gemeenten gedaan. Het CAK hoopt binnen enkele maanden op orde te zijn. Pas daarna zal duidelijk worden of de inschatting van € 1,5 mln realistisch is.
- Bij Beschermd Wonen kan de keuze gemaakt worden tussen een **Persoonsgebonden Budget** (PGB) en Zorg In Natura (ZIN). Voor de PGB's wordt rekening gehouden met een uitgaven budget van ruim € 3 mln. Ook hier is een schatting gemaakt op basis van gegevens van eind 2014. Zoals bekend zijn er grote problemen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) met betrekking tot de PGB's. Dus harde cijfers zijn er nog niet.
- Voor de **Zorg In Natura (ZIN)** zijn voor 2015 contracten gesloten met zorgaanbieders. Deels betreft dit jaarcontracten, deels contracten voor een half jaar. Bij deze contracten is uitgegaan van **prijzen 2013 minus een korting van 5%**.
- Voor de **Zorg In Natura (ZIN)** contracten die nog voor het tweede halfjaar moeten worden gesloten is nog niet duidelijk welk budget hiermee gemoeid is.
- In de loop van 2015 zijn er voor de Drechtsteden en AV-gemeenten **zorgaanbieders / cliënten bijgekomen** die in 2014 nog niet bekend waren.

Uitgaande van bovengenoemde eigen bijdragen van € 1,5 mln, een verwacht PGB uitgaven niveau van ruim € 3 mln, contracten voor Zorg in Natura voor -heel- 2015 op basis van niveau 2013 met een korting van 5% en een toegenomen zorgaanbieders- /cliëntenbestand ontstaat op Beschermd Wonen een tekort van ruim € 4 mln over 2015.

Kernboodschap Beschermd Wonen en Opvang

Tientallen gemeenten maken zich grote zorgen over de toekomst van woonvoorzieningen voor mensen met psychiatrische problemen. Doordat het ministerie een verkeerde verdeling hanteert dreigen deze gemeenten tientallen miljoenen tekort te komen voor de financiering van beschermd wonen. Daardoor zouden honderden mensen niet de zorg krijgen waar ze recht op hebben. Verwarde of overlastgevende personen kunnen niet meer van de straat worden gehaald, aan de andere kant kunnen cliënten niet meer uit een kliniek doorstromen naar de lichtere zorg van beschermd wonen.

Per ingang van 1 januari jl. zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor deze zorg, die voorheen via de AWBZ door het rijk werd betaald. Het rijk heeft daarbij beloofd dat budget één op één over zou gaan. Maar bij de verdeling van dit budget over de gemeenten is het mis gegaan. Het ministerie heeft bij het onderzoek naar aantallen cliënten instellingen overgeslagen en cijfers verkeerd overgenomen.

Hierdoor komt een gemeente als Dordrecht 4 miljoen euro tekort voor beschermd wonen, op een budget van 26 miljoen. Als er niets gebeurt, heeft dat tot gevolg dat er in de tweede helft van het jaar 140 plaatsen voor beschermd wonen gesloten moeten worden. Wethouder Lambrechts noemt dit volstrekt onaanvaardbaar en onbestaanbaar. „Het gaat om zeer kwetsbare mensen in onze samenleving. Er is geen discussie over dat ze recht op deze zorg hebben. Maar we moeten wel snel duidelijkheid hebben over de financiering. Dordrecht ontvangt en verdeelt als centrumgemeente het bedrag voor beschermd wonen voor twaalf gemeenten. „Wij staan voor het voortbestaan van deze zorg”, zegt wethouder Lambrechts van Dordrecht, één van de zwaarst getroffen gemeenten. „Wij willen niemand in de kou laten staan. Maar het ministerie moet nu zijn belofte nakomen om dit financiële probleem op te lossen, want zelf kunnen we het tekort niet betalen.”

De gedupeerde gemeenten zagen het probleem eind vorig jaar al aankomen. Staatssecretaris Van Rijn heeft toen toegezegd verantwoordelijkheid te nemen en in mei met een oplossing te komen. De gemeenten zien nu dat dit niet lukt, Als de staatssecretaris niet snel met een oplossing komt dreigen cliënten de dupe te worden.

